

Petrovskaj I.P.

assistance lecturer NTUU «KPI»

TOOLS AND METHODS FOR STIMULATING INNOVATION IN ECONOMICALLY DEVELOPED COUNTRIES

In this paper the successful experience of state regulation of innovation processes in the developed mills. During the analysis identified the most common tools and instruments of state stimulation of innovation in the leading countries.

Keywords: innovation policy, innovation, innovation process, tools, direct and indirect action.

Шевченко Т.Є.

канд. техн. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Антоненко О.В.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

В статті розглянута проблема інвестиційного забезпечення в Україні, надані основні напрямки підвищення ефективності інвестиційної діяльності, які на сучасному етапі та у перспективі мають вплинути на залучення іноземних інвестицій. Надана оцінка поточного стану інвестиційних процесів в Україні.

Ключові слова: інвестиції, іноземні інвестиції, оцінка, перспективи, економіка.

Вступ. Впродовж останніх років суттєво зростає роль іноземних інвестицій у економічному розвитку держав світу. Для України, як і для будь-якої молоді держави, котра має наміри стабілізувати свою економіку та поступово завоювати гідне місце на світовій арені, досить актуальною є проблема залучення іноземних інвестицій. Досвід багатьох країн світу показує доцільність залучення іноземних інвестицій. Актуальність обраної теми полягає в тому, що сьогодні від ефективності інвестиційної політики залежать стан виробництва, положення і рівень технічної оснащеності основних фондів підприємств народного господарства, можливості структурної перебудови економіки, рішення соціальних і екологічних проблем.

Постановка завдання. Дослідження проблем інвестування економіки завжди знаходилося в центрі уваги економічної науки. Це обумовлено тим, що інвестиції торкають самі глибинні основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного росту в цілому. У сучасних умовах вони

виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу зі сформованої економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, забезпечення технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із найбільш діючих механізмів соціально-економічних перетворень. Завданням дослідження є аналіз сучасного процесу іноземного інвестування в Україні, стан інвестиційного клімату та рівня інвестиційної активності, рівень довіри інвесторів, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності в державі.

Результати дослідження. Проведені дослідження показали, що у січні-вересні 2012 року іноземні інвестори вклали в економіку України 4,319 млрд дол. США прямих інвестицій, що на 8,9% менше показника за аналогічний період 2011 року (4,742 млрд дол.).

В цілому, за даними Держкомстату, обсяг внесених з початку інвестування в економіку Україну прямих іноземних інвестицій на 1 жовтня 2012 року становив 52 млрд 673,8 млн дол, що на 5,2% більше обсягів інвестицій на початок 2012 року, та в розрахунку на одну особу населення складає 1 тис. 157,0 дол. З країн ЄС було внесено 41 млрд 397,7 млн дол. інвестицій (78,6% загального обсягу акціонерного капіталу), із країн СНД - 4 млрд 184,9 млн дол. (7,9%), з інших країн світу - 7091,2 млн дол. (13,5%).

Інвестиції надійшли з 129 країн світу. До основних країн-інвесторів, на які припадає понад 82% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр - 15 млрд 075,5 млн дол.; Німеччина - 7 млрд 432,7 млн дол.; Нідерланди - 5 млрд 040,8 млн дол.; Російська Федерація - 3 млрд 706,1 млн дол.; Австрія - 3 млрд 300,7 млн дол. ; Великобританія – 2 млрд 396,0 млн дол.; Віргінські острови (Брит.) - 1 млрд 805,7 млн дол. ; Франція - 1 млрд 796,8 млн дол.; Швеція - 1 млрд 578,6 млн дол. ; Швейцарія - 1 млрд 085,1 млн дол.; Італія - 1 млрд 045,0 млн дол.; США – 975,7 млн дол.; Польща – 878,7 млн дол.; Інші країни – 6 млрд 556,4 млн дол.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу і боргових інструментів) на 1 липня 2012 року сягнув 62 млрд 516,4 млн дол.

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на 1 жовтня 2012 р. становив 6 млрд 427,9 млн дол., у т.ч. у країни ЄС - 6 млрд 026,7 млн дол. (93,7% загального обсягу), у країни СНД - 306,2 млн дол. (4,8%), в інші країни світу - 95 млн дол. (1,5%).

В цілому, прямі інвестиції з України здійснено до 47 країн світу, але переважна їхня частка спрямована до Кіпру (90,4%). Вимоги українських прямих інвесторів за борговими інструментами до підприємств прямого інвестування за кордоном на 1 жовтня 2012 р. становили 224,4 млн дол. Загальний обсяг прямих інвестицій в економіку країн світу становив 6 млрд 652,3 млн дол.

Зрозуміло, що іноземні інвестори зацікавлені в новому плацдармі для одержання прибутку за рахунок великого внутрішнього ринку України, її

природних багатств, кваліфікованої і дешевої робочої сили, досягнень вітчизняної науки і техніки та навіть її екологічної безпеки [4, с. 152].

Обсяг зовнішніх інвестицій за перший квартал поточного року зріс на 23%, що є зовсім непоганим показником. В той же час головне питання у залученні інвестицій полягає у створенні корпоративної безпеки, протидії корупції тому в країні потрібно проводити заходи зі створення сприятливого інвестиційного клімату на базі формування сприятливих умов для бізнесу [5].

Важливим питання є розподіл інвестицій по окремих регіонах України. Як показали дослідження, за результатами першого кварталу 2012 року м. Київ отримав 48,9% прямих іноземних інвестицій, що на нашу думку не є правильним. Підтвердженням цього є висновок експертів, які стверджують, що частина отриманих коштів пішла не в реальну економіку, а була спрямована на фінансування політичних проєктів, що звичайно підірвало рівень довіри інвесторів до ринку України.

Як визначається Європейською бізнес-асоціацією (ЄБА), за підсумками першого кварталу 2012 року рівень довіри інвесторів становив 2,18 бала за 5-бальною шкалою, що стало найнижчим показником за весь час його оцінки від 2008 року [5].

За даними Держкомстату, обсяг прямих іноземних інвестицій, спрямованих в українську промисловість, становить 16,866 млрд дол. (32% загального обсягу), у фінансовий сектор – 15,702 млрд дол. (29,8%). Заборгованість українських підприємств за кредитами і позиками, торговими кредитами та іншими зобов'язаннями (боргові інструменти) перед прямими іноземними інвесторами на 1 жовтня 2012 р. становила 9,843 млрд дол. В той же час Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал і боргові інструменти) на 1 жовтня 2012 р. становив 62,516 млрд дол.

В той же час обсяг прямих інвестицій (акціонерний капітал) з України в економіку країн світу на 1 жовтня 2012 р. становив 6,428 млрд дол., зокрема до країн ЄС – 6,027 млрд дол. (93,7% загального обсягу), до країн СНД - 306,2 млн. дол. (4,8%), до інших країн світу - 95 млн. дол. (1,5%). Прямі інвестиції з України надходили до 47 країн світу, основний обсяг спрямований на Кіпр (90,4%), що є, також, негативним моментом для розвитку національної економіки. Загальний обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу і боргових інструментів) з України в економіку країн світу становив 6,652 млрд дол.

Основними перешкодами на шляху поліпшення інвестиційного клімату в Україні є корупція, недосконала судова і податкова системи, адміністративні бар'єри.

Такі дані були отримані в результаті досліджень, проведених серед керівників американських, європейських і українських компаній-інвесторів щодо оцінки якості інвестиційного клімату та рівня інвестиційної активності в Україні. Ці дослідження проводилися в квітні 2012 року компанією Research & Branding Group з ініціативи Державної податкової служби України.

Згідно з даними опитування, 4,5% інвесторів схильні оцінювати інвестиційний клімат в Україні як хороший; 8,3% стверджують, що інвестиційний клімат в Україні дуже поганий, ще 35,5% оцінюють його як близький до дуже поганого, відзначають у компанії.

У той же час близько 50% інвесторів оцінюють інвестиційний клімат в Україні як нейтральний.

На позитивну динаміку якості інвестиційного клімату в Україні протягом останніх 6 місяців вказують 12,8% інвесторів.

Більше половини стверджує, що інвестиційний клімат в Україні протягом останнього півріччя залишався незмінним, понад третини інвесторів вважають, що інвестиційний клімат в Україні за останні 6 місяців значно погіршився.

П'ята частина інвесторів очікує поліпшення інвестиційного клімату в найближчі півроку. Близько третини вважають, що інвестиційний клімат в Україні в наступні півроку погіршиться. Проте більшість інвесторів (51,7%) не очікують якихось змін в інвестиційному кліматі України.

В оцінці економічної політики влади України думки інвесторів розділилися майже порівну - третина вказує на те, що економічна політика влади не відповідає нинішнім реаліям світової економічної ситуації, 39% інвесторів вважають, що економічна політика влади наскільки відповідає, настільки і не відповідає реаліям світової економічної ситуації, 27,9% - стверджують, що швидше або повністю відповідає.

Компанія Research & Branding Group визначає, що серед опитуваних понад 60% керівників компаній-інвесторів зазначили, що зміни в інвестиційному кліматі в Україні залежать від світової економічної ситуації.

На думку керівників підприємств-інвесторів, для того щоб компанії активно інвестували в Україну, необхідно продовжити боротьбу з корупцією, поліпшити податкову систему, реформувати судову систему, усунути адміністративні бар'єри.

Як свідчило опитування підприємців, що проводиться «Європейською бізнес асоціацією», наприкінці 2011 року рівень привабливості України для іноземних інвесторів знизився до рекордно низького рівня - навіть у кризовому 2009-му цей показник був кращим. Бізнесмени скаржилися на вибірковість дій влади, посилення бюрократичного гніту і збільшення рейдерських захоплень, але сподівались, що під тиском суспільства в уряді все ж будуть змушені виправляти свої помилки.

Такі висновки підтверджуються останнім рейтингом світової конкурентоспроможності, складеним Світовим економічним форумом (WEF), за даними якої Україна посіла у ньому 89-те місце, погіршивши за рік свою позицію на 7 пунктів.

Утім, в уряді з цими оцінками не погоджуються. Так, виступаючи на Третньому Міжнародному інвестфорумі «Державно-приватне партнерство в контексті нової економічної політики України» в Донецьку перший віцепрем'єр заявив, що в Україні склався найсприятливіший інвестиційний клімат за

всі роки незалежності. А нещодавно президент країни запевнив інвесторів, що приватна власність в Україні є недоторканною. «На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації», - сказав президент [3].

Зрозуміло, що іноземний капітал може внести в країну досягнення науково-технічного прогресу та передовий досвід управління. Крім того, залучення іноземного капіталу в матеріальне виробництво набагато вигідніше отримання кредитів для закупок необхідних товарів, тому пріоритетними сферами для залучення і підтримки стратегічних інвестицій можуть бути визначені ті, де Україна має традиційні виробництва, володіє необхідним ресурсним потенціалом і формує значну необхідність ринку у відповідній продукції, а саме: виробництво легкових та вантажних автомобілів; тракторо- та комбайнобудування; авіа- і ракетобудування; суднобудування; замкнений цикл виробництва палива для АЕС; розвиток енергогенеруючих потужностей; нафтогазовидобування на Чорноморському шельфі; упровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій; переробка сільгосппродукції; транспортна інфраструктура [1].

Висновки. Таким чином, проведені дослідження показали, що сучасний стан економіки нашої держави не є привабливим для іноземних інвесторів, оскільки відсутні належні умови для здійснення капіталовкладень у промислові підприємства. У міжнародних рейтингах Україна займає низькі позиції, але, незважаючи на це, українські підприємства розглядаються інвесторами, як вигідні напрями вкладення фінансових ресурсів. Основними напрямками підвищення ефективності інвестиційної діяльності, у даний час і в найближчій перспективі, мають бути:

- поліпшення відтворювальної структури капіталовкладень, підвищення питомої ваги витрат на технічне переозброєння і реконструкцію діючих підприємств за рахунок зменшення питомої ваги нового будівництва у виробничій сфері;

- удосконалення технологічної структури капітальних вкладень, збільшення в їхньому складі питомої ваги устаткування і скорочення, відповідно, будівельно-монтажних робіт;

- зміна галузевої структури капітальних вкладень із погляду значного підвищення життєвого рівня населення, на користь галузей, що виробляють продукти харчування і предмети особистого споживання (сільське господарство, що переробляють галузі, легка і харчова промисловість), сфера обслуговування;

- пріоритетне забезпечення капітальними вкладеннями прогресивних напрямків науково-технічного прогресу, що буде сприяти зниженню ресурсоемності виробництва і підвищенню якості продукції;

- збільшення об'ємів капітальних вкладень на будівництво комфортного житла й інших об'єктів суспільного користування і медичного забезпечення;

- збалансованість інвестиційного циклу.

Приплив інвестицій для України можна вважати першою і найнеобхіднішою умовою виходу з кризи. А тому розглядання питання інвестицій є дуже актуальним для стану перехідної економіки України, адже це буде запорукою ефективності управління вітчизняною економікою.

Список використаних джерел

1. Лазебник Л. Л. Інвестиційний клімат та економічна мотивація іноземного інвестування в Україні / Л. Л. Лазебник // Фінанси України. - 2010. - №4. - С. 82-88.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.dov.ua
3. <http://www.newsru.ua/>
4. Письмаченко Л.М. Контроль та аудит іноземних інвестицій: необхідність і технологія здійснення / Л.М.Письмаченко // Держава та регіони №6, 2009. – 151-152 с.
5. <http://svobodaslova.in.ua/>

Шевченко Т.Е.

канд. техн. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Антоненко Е.В.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

**СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ ИНОСТРАННОГО
ИНВЕСТИРОВАНИЯ В УКРАИНЕ**

В статье рассмотрена проблема инвестиционного обеспечения в Украине, описаны основные направления повышения эффективности инвестиционной деятельности, в настоящее время и в ближайшей перспективе, которые влияют на привлечение иностранных инвестиций. Дана оценка текущего состояния инвестиционных процессов в Украине.

Ключевые слова: инвестиции, иностранные инвестиции, оценка, перспективы, экономика.

T. Y. Shevchenko, O. V. Antonenko

**CURRENT STATE AND PROBLEMS OF FOREIGN INVESTMENT IN
UKRAINE**

The article deals with the problem of investment support in Ukraine, describes the main directions of improving the investment performance, now and in the near future that affect foreign investment. An assessment of the current state of the investment processes in Ukraine.

Keywords: investment, foreign investment, evaluation, prospects, economy.
